

Använda munskydd som privatperson

- **Publicerad:** 19 oktober 2020
- **Senast uppdaterad:** 8 januari 2021

Vill man som privatperson använda ett munskydd eller andningsskydd behöver man först fundera över vad man vill uppnå. Vill man skydda sig själv eller andra? Beroende på vem som ska skyddas så gäller olika regler; regelverket för medicintekniska produkter, regelverket för personlig skyddsutrustning eller båda två. I bägge regelverken ställs tydliga krav på att produkterna ska vara säkra och effektiva.

Det är tillverkaren av en produkt som ska tala om vilket syfte, så kallad avsedd användning, en produkt har.

På marknaden finns en mängd olika produkter för att täcka näsa och mun. Vilket skydd en sådan produkt ger, beror på ett antal olika faktorer som val av material, filtreringsegenskaper, passform etcetera. Olika typer av produkter används för olika användningsområden:

- Munskydd - syftar till att minska risken för överföring av smittsamma partiklar från bäraren till personer i omgivningen.
Räknas som medicinteknisk produkt.
- Andningsskydd – syftar till att skydda bäraren från överföring av smittsamma partiklar och/eller andra partiklar från omgivningen.
Räknas som personlig skyddsutrustning.
- Övriga ansiktsmasker– syfte och eventuellt skydd varierar från mask till mask. Finns i en mängd olika material och utformning, vilket gör att det är oklart vilket skydd en sådan mask ger.
Dessa produkter uppfyller varken kraven för medicinteknisk produkt eller personlig skyddsutrustning.

De skydd som är medicintekniska produkter eller personlig skyddsutrustning ska vara CE-märkta vid försäljning inom EU, men regelverken för dessa två typer av produkter skiljer sig åt. Gemensamt är att CE-märket innebär att tillverkaren intygar att produkten uppfyller de bestämmelser som produkten omfattas av. Det inkluderar att tillverkaren ska kunna visa att det skydd och de övriga egenskaper som anges för produkten stämmer.

Det är viktigt att man läser tillverkarens information om hur de olika skydden ska användas samt hur de skyddar. Informationen ska finnas på svenska.

På förpackningen ska också tillverkarens namn och kontaktuppgifter finnas. Om tillverkaren inte finns inom EU ska det även finnas namn och kontaktuppgifter till tillverkarens europeiska auktoriserade representant (EC REP).

Om ett skydd ska användas för att minska risken för smittspridning rekommenderar Läkemedelsverket att man väljer ett skydd som är CE-märkt.

Munskydd

- Munskyddets syfte är att minska risken för spridning av smittsamma partiklar från bäraren till personer i omgivningen genom att filtrera bort partiklar i utandningsluften. Är inte tillräckligt tätt för att skydda den som bär det.
- Räknas som medicinteknisk produkt.
- Ska ha ett CE-märke på förpackningen.
- Ska användas enligt bruksanvisningen för att fungera på rätt sätt och ge rätt skydd.
- I de fall det anges att munskyddet är för engångsbruk måste dessa bytas ofta och får inte tas av och på flera gånger.
- Kallas också medicinska munskydd och kirurgiska munskydd (på engelska: "medical face masks" och "surgical masks").

Läs vidare på Folkhälsomyndighetens webbplats om munskyddsanvändning i samhället.

Olika typer av munskydd

Munskydd kan delas in i typ I och II om de har testats i enlighet med standarden SS-EN 14683. Indelningen är baserad på hur bra munskyddet filtrerar utandningsluften.

Typ I

Är avsedd att användas av privatpersoner och patienter för att minska risken för smittspridning, särskilt vid epidemier/pandemier. Filtreringseffektivitet ≥ 95 %.

Typ II

Är främst avsedd att användas av vårdpersonal vid operationer eller andra vårdmoment som kräver att omgivningen skyddas. Filtreringseffektivitet ≥ 98 %.

Typ IIR

Motsvarar typ II men där R innebär att munskyddets utsida är vätskeresistent och därför skyddar bäraren från stänk.

Andningsskydd

- Andningsskyddets syfte är att skydda personen som har det på sig genom att filtrera bort partiklar i inandningsluften. Vilken typ av partiklar - damm, fibrer, bakterier osv - som filtreras bort varierar mellan andningsskydden.
- Räknas som personlig skyddsutrustning.
- Det finns andningsskydd som är utformade för att även skydda omgivningen från partiklar i utandningsluften. Sådana skydd är då både personlig skyddsutrustning och medicinteknisk produkt
- Ska ha ett CE-märke med fyra siffror bredvid på produkten och förpackningen.
- Finns i tre klasser FFP1, FFP2 eller FFP3 i Europa. FFP3 har den högsta filtreringsgraden.
- Utformade för att sitta tätare mot ansiktet än ett munskydd och är ofta kupade.
- Andningsskydd kan ha en ventil som släpper ut utandningsluften. För de flesta andningsskydd innebär det att partiklar i utandningsluften kommer ut i omgivningen.